

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

yargı yeri belirlenmesine rağmen verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerektiği hk.

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1981/548

Karar No : 1982/360

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Ahmet Kardam

O L A Y : Ankarada faaliyet gösteren temel yayınlar müessesesinin sorumlu müdürü olan sanığın bu görevi yaptığı sırada Mart/1978 gününde (TKP Konferansı belgeler) adı ile yayınladığı kitapta komünizm propagandası yaptığı iddia olunarak TCK'nun 142/1-3-6.,173/son. maddelerine göre Ankara C.Savcılığı'na hakkında kamu davası açılmıştır.

Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi,29.12.1978 gününde,1978/127-313 sayı ile;suçun,sıkıyönetim ilânına ve faaliyetlerine ilişkin bulunduğu ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılan davalarla bağlantılı olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi,11.4.1979 günlü,1979/194-138 sayı ile;suçun sıkıyönetim ilanına neden olan olaylardan bulunmadığı ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülen davalarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantısının bulunmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Her iki mahkeme arasındaki olumsuz görev uyuşmazlığı nedeniyle dosyayı inceleyen Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü 21.1.1980 gününde,esas 1979/106,karar 1980/16 sayı ile;"1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesi hükmüne göre,sıkıyönetim ilanından önce işlenen bir suça ilişkin bir davanın sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülebilmesi için suçun sıkıyönetim ilanını gerektiren suçlardan olması ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı bulunması gerekir.

Gerek Anayasa'nın 124. gerek sıkıyönetim mahkemelerinin görevlerini belirleyen 14 sayılı Yasa'nın 13.,ve 15. maddeleri hükümleri karşısında olay kısmında oluş biçimi açıklanan T.C.K.nun 142/1. maddesine uyan komünizm propagandası yapmak suçunun anılan madde de "sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek ve sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak yahut memleket içinde müesses iktisadi ve sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmek veya devletin siyasi veya hukuki nizamlarını tamamen yok etmek için herne suretle olursa olsun propaganda yapmak"biçiminde tanımlanmasına, ideolojik amaçla Anayasa'nın tanıdığı hür demokratik düzeni temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet eylemlerinin ve anarşik ortamın yaratılmasının kökenini oluşturmasına göre,sıkıyönetim ilanını gerektiren ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olduğunu

kabulde zorunluluk vardır"şeklindeki gerekçe ile esasta oybirliğiyle gerekçede oyçokluğuyla Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin 11.4.1979 günlü,1979/194-138 sayılı kararının kaldırılmasına karar verilmek suretiyle Askeri Yargı yeri görevli kılınmıştır.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ : Kararını alan Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi duruşmaya devam etmiş 25.12.1980 gününde,1980/1294-571 sayı ile;Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev belirleyen kararından sonra 2301 sayılı Yasayla 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesinin değiştirildiği suçun,sıkıyönetim ilanından önceki üç ayın dışında işlendiği gerekçesi ile yeniden görevsizlik kararı vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü,Kenan Terzioğlu'nun Başkanlığı'nda,İsmail Oğuz,Nevzat Doğan,Y.İsmet Ayer,Yaşar Çiftçioğlu,Hasan Çelikkale ve Nail Yücel'in katılmaları ile yaptığı 21.6.1982 günlü toplantıda,geçici raportör Hakim Fikret Erem'in raporu ile dosyadaki belgeler,Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Adli,Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Askeri Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan;toplantıya,Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Çanoğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Demir Akarsu'nun Yasaya aykırı verilen kararın kaldırılması gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Yukarıda açıklandığı gibi Adli Yargı yerinin görevsizlik kararı üzerine dosya kendisine gelen sıkıyönetim askeri mahkemesi de görevsizlik kararı vermiş,her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları ile oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü için dosya 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nün 21.1.1980 günlü,kararı ile Askeri Yargı yerinin görevli olduğu saptanmış ve sıkıyönetim askeri mahkemesinin görevsizlik kararı kaldırılarak görev sorunu kesin olarak çözüme bağlanmıştır.

Ancak,görev konusu kamu düzenine ilişkin olup,yargılamanın her evresinde gözönünde tutulmalıdır.Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen kararından sonra da,görev konusunu düzenleyen yasa değişiklikleri olmuş ise,yargı mercilerinin (aksine bir hüküm konmamışsa)bu yasa değişikliğini gözönünde tutmaları gerekir.Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümünün görevi belirleyen 21.1.1980 günlü kararından sonra 19.9.1980 günlü ve 2301 sayılı Yasa ile 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasası'nın 13. maddesi değiştirilmiştir.Eski metin tek fıkra halinde iken yeni değişiklikle madde metni (a) ve (b)fıkraları şeklinde düzenlenmiş ve (a)fıkrasında üç aylık süre konmuş,bağlantı koşulu (b)fıkrasında aynen "sıkıyönetim askeri mahkemelerinin elkoyduğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan suçları işleyenlerin davalarına....."

eski metindeki gibi düzenlenmiştir.

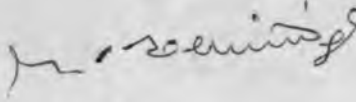
Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, 21.1.1980 günlü kararında "Politik ve ideolojik saikle sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içeri- sinde bağlantılı olarak islendiğini," kabul edip, askeri yargı yerini belli ederken, 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesindeki bağlantı koşulunun varlığını esas almıştır.

Bu durumda, Uyuşmazlık Mahkemesi kararları kesin ve bağlayıcı nitelikte olduğun- dan, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararının yasaya ve yönetime aykırılık yönünden kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde görülmesine, bu neden- le Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin 25.12.1980 günlü, 1980/1294-571 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 21.6.1982 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Kenan Terzioğlu

Üye

İsmail Özü

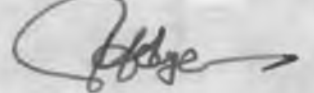
Üye

Nevzat Doğan

Üye

Y. İsmet Ayen

Üye

Yaşar Çiftçioğlu

Üye

Hasan Çelikkale

Üye

Nail Yücel

G/T.